

Ilmus esimest korda
1992. aasta sügis

"Tulehoidja"

21

KIRJAD

BAIDILUHTIDELE

Toimetaja:
Susanna Tomson
Brunnsvägen 4.
SÄVEDALEN

+ EESTI GAIDIDE LIIT +

RAHVAD JA RASSID

KOOSTANUD: gdr VIRGE HINT

Ma pole kunagi uurinud, kui palju on rahvaid meie inimkonnas ja arvan, et seda on raske kindlaks teha, kuna rahva mõiste pole sama kui riigi mõiste ja rahvastel pole kindlaid piire. Kui keegi lugejaskonnast peaks rahvaste arvu teadma, siis palun sellest ka mind informeerida, see oleks huvitav teada saada.

Sõprus rahvaste vahel on haruldane nähtus ja tavalisem on see, et nende vahel valitseb vaen ja umbusk. Mis võib olla selle põhjuseks? Kas inimesi on olemas mitmet liiki, mis üksteisest seevõrra erinevad, et hea läbisaamine nende vahel võimatu?

Väliste omaduste järele on teadusmehed jaganud inimesed 4 rassi, mis aga pole kindlalt piiritletud. Meie võime öelda, et puhtast rassi pole olemas, aga suurtes joontes võime leida järgmisi grupe: kaukaaslased, mongoloidid, negroidid ja Austraalia päriselanikud. Kaukaaslaste gruppi kuuluvad põhjamaa rahvad, alpirahvad, Vahemere rahvad, India rahvad. Mongoloidide gruppi: indiaanlased, aasia mongoloidid ja Lõunamere mongoloidid. Negroidide hulka kuuluvad mere neegrid, negriitid, Aafriks neegrid, buschmenid, Vedda-rahvas, polyneslased, Ainu rahvas. Rassid erinevad üksteisest naha värvi, pikkuse, pea ja näo kuju poolest, juuste, silmade värvi ja silmade asendi, nina kuju ja kehaehituse poolest.

Kui me aga vaatame välise koore alla ja otsime põhimõttelist vahet inimestes üksikutes rassides, siis meie ei leia midagi, mis neid üksteisest eraldaks. Kõikide inimeste veri on ühesuune, erineb ainult selle poolest, missugused omadused nende verelibledel ja seerumil on. Olenemata rassist või rahvusest kuulub iga inimene kas veregrupp A, B, AB või O -gruppi. Valge nahaga inimene veregrupp B-ga võib olla vereandjaks indiaanlasele veregrupp B-

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM

K 13617

ga, samuti võib indiaanlane A-grupist anda verd hiinlasele A-grupiga. Kuid valge inimene veregrupp B-ga ei või anda verd valgele veregrupp A-ga. Tema veresugulus indiaanlasega on sel juhul suurem, kui teise valgenahalisega.

Peale vere on ka teisi faktoreid inimestes, mis on ühised kõikidele rassidele. Näiteks kromosoomide arv muna- ja seemnerakkudes, mis on pärilikkuse kandjad. Eri loomaliikide juures pole võimalik saada järeltulijaid, kes sugu edasi saavad kanda, sest nende kromosoomid on erinevad oma arvult ja ehituselt ja ei sobi kokku. Ras-side segunemiseks pole aga mingeid takistusi bioloogiliselt.

Kui me teame, et põhiomadused kõikides inimestes on ühesugused, siis tekib küsimus, millest see tuleb, et välimus nii erinev võib olla? Kuidas on tekkinud erinevad rassid ja rahvad? Sellele on teadlased otsinud vastust ja püstitanud seadused, mille järgi toimub kõik pärvus looduses — Mendeli seadused.

Nagu kõikidel seadustel, nii on ka Mendeli seadustel ootamatud erandid.

Ilma erilise põhjuseta võivad järeltulijates tekkida uued omadused, mis saavad pärilikkuseks nende oma järeltulijatele. Seda nimetatakse mutatsiooniks ja seda on raske ette arvestada. Kui see mutatsioon on selline, et ta on takistuseks indiviidile eluvõitluses, siis surevad need järeltulijad välja ja me ei saa uut liiki olevusi uute omadustega. Kui aga mutatsioon on soodne ja otstarbekohane, siis jääb see uus omadus püsima, kuna järeltulijad on elujõulised. Kui toome praktilise näite loomariigist, siis võiks näiteks seletada kaelkirjaku pika kaela tekkimist kahel viisil. Üks seletus oleks see, et kaelkirjaku esivanemad oma rännakutel jõudsid sellistesse elupaikadesse, kus nende toit oli üleval palmi otsas — palmilehed. Et seda toitu kätte saada, siis

venitas kaelkirjak oma kaela palmilehtede poole ja pikkamööda venis kael pikemaks ja pikemaks, kuni lõpuks kaelkirjak sai oma praeguse kuju pika kaelaga. Sellel seletusel on omad lüngad ja on raske seletada, kuidas kaelkirjak omale toitu sai sel ajal, kui kael veel oli venimise peal. Tõenäolisem on see seletus, et mutatsioon tagajärjel kaelkirjakul tekkis pikk kael. Halval aastal, kui toitu oli vähe, ja loomad surid nälga, siis kaelkirjak leidis toitu ülevalt palmide otsast, kuhu teised ei ulatanud. Nemad elasid üle näljaaasta, teised aga surid nälga.

Nii on lugu olnud ka inimeste nahavärviga. See üldine arvamine, et neegrid on mustad seetõttu, et nad palava päikese käes on pruuniks kõrbenud, kuni nad päris mustaks muutusid, on küll ammu ümber lükatud. Kui pruuniks ka päike valgenahalise nahka ei põleta, siis-ki sünnivad neil valgenahalised järeltulijad. Must, kollane, punane ja valge nahavärv on tekkinud mutatsiooni teel ja ürginimestel

arvatakse nahavärviks olnud olevat mingi tume toon, mis polnud ei must ega valge. Samuti on teised välised pärilikkuse tunnused tekkinud mutatsiooni teel ja mitte välja arenenud vajadusest end kohandada.

Miss Neanderthalare oli oma kaasaegsete silmis kindlasti sama ilus, kui Miss Universum 1959 aastal meie silmis, vaevalt see välimuse muutus on olnud tingitud vajadusest ilusam välja näha.

Hiljem on tumedanahalised jäänud elama soojadele maadele, sest nende nahas leidub rohkelt pigmenti, mis neid päikese kiirte kahjustava mõju vastu kaitseb. Valgenahalised olid sunnitud otsima omale kliima, mida nende õrn nahk välja kannatas. Me teame, et tumedanahalisi inimesi on elanud varem ka Euroopas ja loonud siin kõrge kultuuri.

Mõned rassid, mis varem elasid, on juba välja surnud ja tulevikus võib tekkida uusi, millest me praegu veel ette midagi ei tea. Inimestel on õnnestunud katseliselt pärilikke omadusi elusatel olevustel muuta ja sellepärast pole võimatu, et luuakse hoopis uued olevused, kes sarnanevad inimestele, kuid siiski juba suuri erinevusi üles näitavad. Teame, et radioaktiivsed kiired võivad mõjutada pärilikke omadusi ja kui radioaktiivsust suurendada Maakera atmosfääris, siis võivad muudatused tekkida ka iseenesest ja ebasoodsalt mõjuda inimsoole.

Sellest nähtub, et meie ei saa valida omi sõpru ja vaenlasi selle järgi, missugusesse rahvusse või rassi nad kuuluvad. See oleks sama mõttetu, kui oma ligemaid sõpru valida pikkuse, kaalu ja ninavormi järgi. Nüüd tõstavad muidugi osa lugejaid häält ja ütlevad, et tähtis pole mitte ainult inimese välimus, vaid peame arvesse võtma ka nende vaimseid omadusi. Niipea, kui on tegemist vaimsete omadustega, siis ei saa me enam asuda asja lahendamise kaalu ja mõõtpealaga, sest need on nägemata ja kindla kujuta väärtused. Et leida vastust sellele küsimusele, siis peaksime süvenema inimese psühholoogiasse ja see viiks meid väga pikale seks kor-

raks. Inimese psühhega või vaimuga on tegelenud ja tegelevad nüüdki hulk teadlasi. Ka inimese psühhe on üleshitatud teatud omadustest, mis nagu telliikvid moodustavad ehitusmaterjali mitmesugustele ehitustele. Need algelemendid on kõikidel inimestel ühised ja nende sisemine omavaheline vahekord määrab inimese psühhe.

Üldiselt on aga inimeste vaimsed omadused mänginud väikest osa rahvastevahelises sõpruses või vaenus. Ma pole veel kunagi kuulnud, et kuskil maal eraldatakse seadusega energilised inimesed loidudest või hea mälu inimesed paha mälu inimestest ja ehitatakse neile erihotellid, kohvikud ja restoranid. Seevastu aga on mitmel pool lahutatud valgenahalised ja mustanahalised. USA-s on suur võitlus käimas, et neegrilapsed võiksid samas koolis käia, kui valgenahalised. Paljudes kohtades ei tohi neegrid sõita samas bussis kui valged, elada samas linnaosas või käia samast uksest sisse ja välja avalikkudes asutustes kui valged.

Üldiselt on levinud arvamine, et valgenahalised on oma intelligensi poolest teistest üle ja et see õigustab tegema vahet rasside vahel. Meie aga teame, et valged pole ainuke rass, kes on loonud kõrge kultuuri. Hiina kultuur on üks vanemaid, mis ole-

mas. Ka Aafrikas ja Lõuna-Ameerikas on elanud kõrge kultuuriga tumedanahalisi rahvaid. Tumedanahalised, kes elavad kõrge kultuuriga maades, ei näita mingit erinevust teistest intelligensi suhtes, see on teaduslikult kindlaks tehtud. Mahajäänud kultuuriga maades on võimalik kiiresti tõsta üldist kultuuri taset, kui selleks on olemas majanduslikud eeldused. Inimeste võime õppida ja omandada kõike uut — see on ühtlane kõikide rahvaste juures. Vahe inimeste intelligentsis on suurem üksikute indiviidide vahel samas rassis kui rasside vahel keskmiselt. Samuti pole saadud näidata, et ühe rassi seas esineb enam vaimuhaigusi kui teises.

Tehes kõigest sellest kokkuvõtet, võime öelda, et umbusk ja vaen rahvaste vahel ei olene mingist paratamatust erinevusest inimeste vahel, vaid see põhjeneb omavahelisel kadedusel, saagihimul, kättemaksu ihal ja sallimatusel. Juba vanast ajast rõviti nendelt kellel oli parem elujärg ja hävitati nende kätetöö, et oma võimu tunda. Tugevamad rõhuvad nõrgemaid ja kasutavad ära neid, kes ei jõua vastu hakata. Nõrgemad hauduvad kättemaksu ja püüavad kavalusega tugevamatest jagu saada. Nii on see kivi veerema pandud ja vägivalla tegude õigustamiseks on loodud müüt inimtõust, kes on parem teistest ja müüt alaväärtuslikest rahvastest, keda õigusega võib ära kasutada ja alandada.

Gaidluse aluseks on, et g a i d o n k ö i k i d e s õ b e r ja i g a t e i s e g a i d i õ d e, mis tähendab seda, et gaidlus ei tunne rahvuslikke ja rasside piire, vaid on rahvusvaheline kogu oma suhtumises inimeste väärtusesse. Nii on ka gaidlus levinud üle maailma ja aitab kaasa sõprusele rahvaste vahel, millele põhjeneb rahvaste rahulik koostöö.